

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003606

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-07-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крет Микола Анатолійович

2. Mykola Kret

Кваліфікація: 032

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15526

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 78.09.18, 03.19.21, 03.81.31, 03.09.55

Тема дисертації:

1. Військова та громадсько-політична діяльність генерала Всеволода Змієнка (1886–1938 рр.)
2. Military and Socio-Political Activity of General Vsevolod Zmiienko (1886–1938)

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному вивченню військової, розвідувальної, організаційної та громадсько-політичної діяльності генерал-хорунжого Армії Української Народної Республіки Всеволода Юхимовича Змієнка. У роботі послідовно відтворено його життєвий і службовий шлях від формування в одеському середовищі кінця XIX століття та професійного становлення в межах імперської військової школи до участі в Українській революції 1917–1921 рр. і подальшої діяльності в еміграції. Центральна ідея дисертації полягає в тому, що постать В. Змієнка дає змогу по-новому осмислити не лише біографію окремого військового діяча, а й сам механізм функціонування українського військово-політичного середовища в умовах революції, війни, поразки й вимушеного перенесення державницького проекту за межі України. Дисертаційне дослідження показує, що історія Армії УНР не зводиться лише до постатей найпомітніших польових командирів, а значною мірою трималася на фахових штабних і організаційних діях, які забезпечували впорядкованість, дисципліну, координацію й безперервність функціонування військових структури. Саме в такому вимірі в дисертації розкрито роль Всеволода Змієнка. Актуальність теми зумовлена

тим, що, попри помітне поживлення української військово-історичної науки після відновлення незалежності України, діяльність В. Змієнка тривалий час залишалася фрагментарно висвітленою, розпорошеною між загальними працями про Українську революцію, історію Армії УНР, кампанію 1920 р., спецслужби УНР та міжвоєнну політичну еміграцію. Відсутність окремого комплексного дослідження не давала змоги цілісно відтворити ані логіку його службового шляху, ані реальний зміст посадових функцій, ані масштаб його впливу в різних інституційних середовищах. Дисертація заповнює цю прогалину, вводячи до наукового обігу значний масив архівних, епістолярних, мемуарних, діловодних і спецслужбових матеріалів, які дозволили не тільки реконструювати біографію В. Змієнка, а й верифікувати низку усталених у літературі тверджень, уточнити хронологію, простежити кадрові переміщення, визначити характер його управлінських практик та глибше осмислити його роль у збереженні українського військового середовища. Метою дисертації є комплексне дослідження військової та громадсько-політичної діяльності генерал-хорунжого В. Змієнка в контексті розвитку українського військового руху, державотворчих процесів доби Української революції та еміграційного життя міжвоєнного періоду. Для досягнення цієї мети проаналізовано стан наукової розробки теми, охарактеризовано джерельну базу, з'ясовано походження, умови формування особистості й освіти В. Змієнка, реконструйовано основні етапи його служби в Російській імператорській армії, простежено участь у формуванні та керівництві українськими військовими частинами й з'єднаннями у 1917–1921 рр., визначено його місце в історії 6-ї Січової стрілецької дивізії, досліджено діяльність на чолі 2-ї розвідувальної секції Генерального штабу Військового міністерства УНР в еміграції, а також проаналізовано його координуючу роль у ветеранських, громадських і військово-історичних організаціях. Дисертація побудована за проблемно-хронологічним принципом і складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури та додатків. Така структура є внутрішньо вмотивованою і дає змогу послідовно перейти від осмислення ступеня наукової розробки теми й джерельної основи дослідження до реконструкції раннього періоду життя В. Змієнка, аналізу його участі в українському військовому будівництві доби революції та, зрештою, до висвітлення його інституційної й громадсько-політичної діяльності в еміграції. Кожний розділ не лише доповнює попередній, а й розкриває окремий вимір діяльності В. Змієнка, завдяки чому вся праця набуває цілісності й аналітичної завершеності. У першому розділі досліджено історіографію проблеми та джерельну базу дисертації. Проведений історіографічний аналіз показав, що в українській та закордонній літературі постать В. Змієнка тривалий час не ставала самостійним об'єктом системного вивчення. У працях різних періодів і наукових середовищ вона з'являлася або у вигляді коротких довідкових згадок, або як другорядний елемент ширших сюжетів про Армію УНР, кампанію 1920 р., 6-ту Січову стрілецьку дивізію, українську еміграцію чи історію спецслужб. У розділі простежено еволюцію наукових підходів до цієї теми, виявлено, які саме аспекти біографії В. Змієнка вже потрапляли в поле зору дослідників, а які залишалися поза увагою. У роботі обґрунтовано, що загальний інституційний і подієвий контекст у сучасній історіографії висвітлено значно детальніше, ніж персональний внесок В. Змієнка. Особливо ваговою складовою першого розділу є характеристика джерельної бази. Показано, що вона є комплексною, багат шаровою й охоплює документи різного походження та різного рівня достовірності, які потребували взаємної перевірки й зіставлення.

2. The dissertation research is devoted to a comprehensive study of the military, intelligence, organizational, and socio-political activity of General-Khorunzhyi of the Army of the Ukrainian People's Republic Vsevolod Yukhymovych Zmiienko. The work consistently reconstructs his life and service path from his formation in the Odesa environment of the late nineteenth century and his professional development within the framework of the imperial military school to his participation in the Ukrainian Revolution of 1917–1921 and his subsequent activity in exile. The central idea of the dissertation is that the figure of V. Zmiienko makes it possible to reconsider not only the biography of an individual military leader, but also the very mechanism of functioning of the Ukrainian military-political environment under the conditions of revolution, war, defeat, and the forced transfer of the state-building project beyond the borders of Ukraine. The dissertation research shows that the history of the Army of the UPR is not reduced only to the figures of the most prominent field commanders, but to a considerable extent rested on professional staff and organizational officers who ensured orderliness, discipline, coordination, and

continuity in the functioning of military structures. It is precisely in this dimension that the dissertation reveals the role of Vsevolod Zmiienko. The relevance of the topic is обусловлена by the fact that, despite the noticeable revitalization of Ukrainian military-historical scholarship after the restoration of Ukraine's independence, the activity of V. Zmiienko for a long time remained only fragmentarily covered, scattered among general works on the Ukrainian Revolution, the history of the Army of the UPR, the campaign of 1920, the special services of the UPR, and the interwar political emigration. The absence of a separate comprehensive study made it impossible to reconstruct holistically either the logic of his service path, or the real content of his official functions, or the scale of his influence in various institutional environments. The dissertation fills this gap by introducing into scholarly circulation a significant body of archival, epistolary, memoir, clerical, and special service materials, which made it possible not only to reconstruct the biography of V. Zmiienko, but also to verify a number of statements established in the literature, clarify the chronology, trace personnel movements, determine the nature of his administrative practices, and more deeply comprehend his role in preserving the Ukrainian military environment. The purpose of the dissertation is a comprehensive study of the military and socio-political activity of General-Khorunzhyi V. Zmiienko in the context of the development of the Ukrainian military movement, the state-building processes of the era of the Ukrainian Revolution, and the émigré life of the interwar period. To achieve this purpose, the state of scholarly development of the topic was analyzed, the source base was characterized, the origin, conditions of personality formation, and education of V. Zmiienko were clarified, the main stages of his service in the Russian Imperial Army were reconstructed, his participation in the formation and leadership of Ukrainian military units and formations in 1917–1921 was traced, his place in the history of the 6th Sich Rifle Division was determined, his activity at the head of the 2nd Intelligence Section of the General Staff of the Military Ministry of the UPR in exile was studied, and his coordinating role in veterans', public, and military-historical organizations was analyzed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Крет М. Фонди ЦДАВО України як джерело дослідження діяльності генерал-хорунжого армії УНР Всеволода Змієнка. Воєнно-історичний вісник : зб. наук. пр. Київ : НУОУ, 2024. Вип. 3(53). С. 58–67.
- Крет М. Всеволод Змієнко й оборона Замостя 1920 р.: система штабного управління. Старожитності Лукомор'я. 2025. № 5(32). С. 95–112.
- Крет М. Епістолярна спадщина як джерело дослідження громадської діяльності генерал-хорунжого Всеволода Змієнка. Воєнно-історичний вісник : зб. наук. пр. Київ : НУОУ, 2025. Вип. 4(58). С. 68–79.
- Крет М. Спецслужби УНР під керівництвом генерал-хорунжого Всеволода Змієнка (за матеріалами Управління державної безпеки НКВС СРСР). Чорноморська минувшина : зап. Від. історії козацтва на півдні України : зб. наук. пр. / за ред. В. А. Смолія. Одеса : Бондаренко М. О., 2025. Вип. 20. С. 126–136.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Вінцковський Тарас Степанович
- Taras Vintskovskyi

Кваліфікація: д. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3807-5502

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Митрофаненко Юрій Станіславович
- Yurii Mytrofanenko

Кваліфікація: д. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5371-3918

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: 111Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 12125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Зубко Ольга Євгеніївна
- Olga Zubko

Кваліфікація: к. і. н., викладач, 09.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7052-1472

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новікова Людмила Володимирівна

2. Liudmyla Novikova

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4764-7867

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бачинська Олена Анатоліївна

2. Olena Bachynska

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0496-5742

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Хмарський Вадим Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Хмарський Вадим Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна